GŁOS POMORSKI

Nr. 12 — Rok 4. (GAZETA POMORSKA) **Numer pojedyńczy 150.000 mk.**

Prenumerata miejscowa: Przy odbiorze w ekspedycji i w agenturach miejscowych miesięcznie **1.906.250** mkp., przedpłata na poczcie z odnoszeniem do domu miesięcznie **1.921.250** mkp. — pod opaską w Polsce i do Gdańska 3.500.000 mkp., do Niemiec 4.500.000 mk. polskich lub ich wartość walutowa, do Francji 12,— fr., (z wysyłką co 2-gi dzień 9 fr.) do Anglji 5 shillingów, do Stanów Zjednoczonych 70 cents. W razie nieprzewidzianych wypadków, jak strejki, przeszkody techniczne i. t. d. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów, lub zwrotu prenumeraty. — Przy waloryzacji obowiązuje odpowiednia dopłata. Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.

Rachunek bieżący: **Bank Powiatowy Grudziądz, Bank Związku Spółek Zarobk., Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk i Grudziądz, P. K. K. P. Grudziądz.** — Konto czekowe: **Gdańsk nr. 2980.** Konto pocztowe: Kasa Oszczędności. Oddział w Poznaniu nr. **201193.** Miejsce płatności wykonania Grudziądz.

Ogłoszenia z Polski. Wiersz wysokości milimetra **w dziale ogłoszeniowym na** stronie 8-łamowej 100.000 mk. **w dziale reklamowym na** stronie 1-3 łam. przed tekstem 500.000 mk., wśród tekstu 300.000 mk., **za** tekstem 240.000 mk., dla W. M. Gdańska obowiązują te same ceny, **dla Niemiec** dochodzi 150% nadwyżki, dla reszty zagranicy 200% **nadwyżki,** płatne w markach polskich lub ich wartości walutowej. **Za tłomaczenia** oblicza się 20% nadwyżki. — **Rachunki są natychmiast płatne, w razie** zwłoki dłuższej niż 72 godzin stosować będziemy ceny bieżące. **Każda** nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie ogłoszenia zlecane przed dniem zmiany cen. — **Administracja nie przejmuje odpowiedzialności za** terminowe umieszczenia ogłoszeń.

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem.
Redaktor Naczelny przyjmuje od godz. 11-tej do 12-tej w południu.

Redakcja i Administracja Groblowa 27 29. | **Grudziądz,** wtorek, dnia 15-go stycznia 1924. | Telefon nr. **50 i 51.**

Konferencja dyrektorów Izb Skarbowych w Warszawie.

Warszawa, 13. 1. (Pat.) Od rana dnia 12 stycznia 1924 r. przez cały dzień obradował w Ministerstwie Skarbu zjazd dyrektorów izb skarbowych w sprawach następujących: 1) w sprawie zaliczek na podatek majątkowy, 2) w sprawach waloryzacji i trudności z nią związanych, 3) o planie prac podatkowych na rok 1924.

Zjazd zagaił p. prezes Rady Ministrów, minister skarbu Grabski, podnosząc wielką odpowiedzialność aparatu skarbowego wobec zbliżającej się sanacji, wobec bliskiego wyrzeczenia się przez państwo druku banknotów i zbliżającej się reformy walutowej. Premjer podkreślił, że od podatników zależy zapewnienie możności terminowego uregulowania należności urzędników i pracowników oraz innych gałęzi służby państwowej. P. prezes Rady Ministrów i minister skarbu kładł nacisk na zagadnienie dochodów podatku obrotowego, wskazując na dysproporcję pomiedzy sumami obrotu, branymi za podstawe przez izby skarbowe a istotnemi cyframi obrotu w państwie. Przy sprawnem działaniu administracji skarbowej można, według zdania pana prezesa Rady Ministrów i ministra skarbu, wydobyć z tego źródła potrzykroć więcej dochodu aniżeli przewiduje preliminarz.

Po wyjściu pana prezesa Rady Ministrów i ministra skarbu obradom przewodniczył wiceminister Markowski.

Ustąpienie pana ministra Plucińskiego.

(Od własnego korespondenta.)

Warszawa, 14 stycznia. Potwierdza się wiadomość o ustąpieniu ministera Plucińskiego z zajmowanego stanowiska w Gdańsku. Jako następcę wymieniają b. podsekretarzu stanu w ministerstwie spraw zagranicznych Henryka Strassburgera, którego nominacji urzędowej spodziewać się należy niebawem.

Demonstracje niemieckie przeciwko komisji kontrolnej.

Berlin, 12. 1. (Pat.) Międzysojusznicza komisja kontrolna przy wykonywaniu swej czynności napotyka na coraz nowe trudności. Wczoraj tłum w Berlinie zaatakował komisję, dziś zaś urzadzono demonstrację przeciwko komisji w Stuttgarcie, wybijając kamieniami szyby w samochodach komisji. Dalsze szczegóły prasa zataja. Wiadomo tylko tyle, że sprowadzona bardzo licznie policja zdołała z wielkim trudem przywrócić spokój.

Echa konferencji Małej Ententy.

Londyn, 13. 1. (PAT.) Specjalny korespondent „Timesa" donosi z Białogrodu, że przypuszczenia, iż konferencja Małej Ententy przyniesie rozszerzenie sojuszu między Francją a Czechosłowacją także i na inne państwa małej ententy okazały sie nieprawdziwe. Rumunja jest zdania, iż przymierze z Francją według wzoru czechosłowackiego zbyt ograniczyłoby jej swobodę. Jugosławia również nie chce pójść za przykładem Czechosłowacji.

Paryż, 13. 1. (PAT.) Białogrodzki korespondent „Matina" donosi, że rumuński minister spraw zagr. Duca oświadczył mu, iż w najbliższym czasie miedzy Rumunją a Rosją sowiecką rozpoczną sie pertraktacje w sprawie uznania Rosji. Następnie oświadczył minister, że układ francusko-czechosłowacki nie będzie rozszerzony. Minister Benesz oświadczył temu samemu korespondentowi, że Czechosłowacja uznaje rząd sowiecki de facto, w sprawie uznania de jure Benesz nie może jeszcze powiedzieć nic pewnego. Następnie Benesz oświadczył, że na notę angielską w sprawie udzielonych państwom małej ententy kredytów każde z tych państw odpowie oddzielnie i że kredyty francuskie nie przeszkodza w zapłaceniu długów, zaciągniętych w Anglji.

Ś. p. Wincenty Rapacki.

Warszawa, 13. 1. (Pat.) Wczoraj zmarł tu ś. p. Wincenty Rapacki, ojciec, artysta dramatyczny.

* * *

Urodzony w r. 1840 w Lipnie ziemi płockiej, po skończeniu gimnazjum w Płocku, wstąpił w r. 1858 do szkoły dramatycznej w Warszawie, po roku studjów opuścił ją i udał się do Druskielk, gdzie w trupie Padego debiutował w „Dziwadłach". Następnie grywał w Galicji w zespołach Miłaszewskiego we Lwowie, Eisenbacha w Czerniowicach i Skorupki w Krakowie. W roku 1869 debiutował w Warszawie i tu osiadł na stałe. Od roku 1875 był reżyserem obu teatrów i szybko świetny swój talent do najwyższych szczytów aktorstwa rozwija.

Do najcelniejszych jego ról należa: Jagon w „Otellu", Michonet w „Adrjannie Locouvreur", Jana Kazimierza w „Mazepie", tytułowa w „Skąpcu", Dziszewskiego w „Radcach pana radcy", Milczka w „Zemście" itp.

Zmarły był również pisarzem dramatycznym i pozostawił kilkanaście dramatów historycznych.

Jako aktor odznaczał się szlachetnością gry, klasycznym spokojem linji, umiarem barwy, wielką inteligencją w zrozumieniu granych utworów doskonałemi warunkami zewnętrznemi, obszerną skalą głosu i prostotą artyzmu.

Z wielkim Rapackim schodzą do grobu najpiekniejsze tradycje aktorstwa polskiego i jego dostojności.

Prasa francuska o powołaniu p. Zamoyskiego na ministra spraw zagranicznych.

Paryż, 13. 1. (PAT.) „Journal" wyraża zadowolenie z powodu powołania posła Zamoyskiego na stanowisko ministra spraw zagr. i uważa iż było niemożliwem znaleść dla b. przewodniczącego polskiego komitetu Narodowego lepszego następcę, niż jego towarzysza z czasów wojny i konferencji pokojowej. Podnosząc znaczenie wyboru posła hr. Zamoyskiego, „Journal" stwierdza, że hr. Zamoyski, będąc bardzo cennym przedstawicielem Polski w Paryżu, jest zupełnie au courant w polityce francuskiej i zdoła niezawodnie rozproszyć niektóre uprzedzenia i niepokój, jakie dały sie zauważyć w Warszawie po ogłoszeniu wiadomości o spodziewanem zawarciu sojuszu francusko-czechosłowackiego.

Konferencja u p. ministra sprawiedliwości Wyganowskiego.

Warszawa, 13. 1. (PAT.) Pan minister sprawiedliwości Włodzimierz Wyganowski przyjął w sobotę, dnia 12 bm. na audjencji prezydjum zrzeszenia sędziów i prokuratorów w osobach pp. sędziego Sądu Najwyższego senatora I. Balińskiego, sędziego Najwyższego Trybunału Anministracyjnego dr. J. Morawskiego, sędziego Sądu Najwyższego W. Miszewskiego i wiceprezesa Sądu Apelacyjnego dr. J. Kukiel-Krajewskiego z którymi odbył dłuższą konferencję w następujących sprawach: 1) ustalenia stałej łączności zrzeszenia sędziów i prokuratorów z Ministerstwem Sprawiedliwości, 2) projektu ustawy o ustroju sądownictwa, 3) projektu ustawy o pragmatyce sędziowskiej, 4) ujednostajnienia stroju sędziowskiego w całej Rzeczypospolitej i 5) udoskonalenia wymiaru sprawiedliwości, zwłaszcza w województwach wschodnich.

400 miljonów franków pożyczki dla Polski.

Paryż, 13. 1. (PAT.) Dziennik urzędowy ogłasza ustawę o kredycie dla Polski wysokości 400 miljonów franków.

Bilans okupacji Ruhry.

Paryż, 13. 1. (PAT.) Odpowiadając na zapytanie w sprawie bilansu okupacji ekonomicznej Ruhry, minister Le Trocquer oświadczył, że okupacja może być podzielona na trzy okresy: 1) okres magazynowania: 2) okres eksploatacji pod zarządem sojuszniczym i 3) okres układów. Dziś już można stwierdzić — mówił minister — że zarządy kolejowe i kopalniane wygrały walkę. Dzięki istniejącym od dnia 23 października układom produkcja zagłębia Ruhry w ostatnim tygodniu grudnia podniosła się do 5013 tonn koksu i 131 000 tonn węgla, które skierowane zostały ku granicom Francji. Obecnie — zakończył minister — cyfry te zostały już przekroczone, zwłaszcza, że ostatni tydzień grudnia był okresem świątecznym.

Niemcy odrzucają wszystkie propozycje kolejowego zarządu frankobelgijskiego.

Moguncja, 13. 1. (Pat.) W przeciwieństwie do informacji pism zagr. w sprawie stosunków zarządu frankobelgijskiego z niemiecką dyrekcją kolei w Kolonji, należy stwierdzić, że niemal wszystkie propozycje zarządu, dotyczące utrzymania w strefie okupacji angielskiej całego personelu kolejowego niemieckiego z przydzieleniem jedynie do dyrekcji w Moguncji komisji kontrolującej, zostały odrzucone przez Niemcy. Odmowa ta spowodowała całkowitą przerwę ruchu miedzy okolicami Kolonji a resztą terytorjum okupowanego.

W przededniu strejku generalnego w Westfalji.

Gelsenkirchen, 13. 1. (PAT.) Uchwała w sprawie strajku generalnego rozszerzona została i na Bochum. Robotnicy przemysłu metalurgicznego porzucili prace prawie zupełnie. Żywioły radykalne usiłuja rozszerzyć ruch strajkowy także na kopalnie. Ponieważ pracodawcy nie chca ustąpić, sytuacja przedstawia sie bardzo poważnie. Sprowadzona policję, która trzymana jest w pogotowiu alarmowym. **W Solingen strik generalny jest zupełny.**

Wartość franka złotego

według ustalenia ministerstwa skarbu.

dnia 14 stycznia	*dnia 15 stycznia*
1.890.000 mkp.	**1.890.000 mkp.**

Giełda pieniężna

z dnia 14 stycznia

Złoty polski	1.600 000
Marka niemiecka	—
Dolary Stanów Zjedn.	9.950.000
Franki francuskie	470.000
Franki belgijskie	421.000
Franki szwajcarskie	1.725 000
Funt szterling ang.	42.0[illegible]000
Liry włoskie	436.000
Guldeny holenderskie	3.730.000
Korony szweckie	2.610.000
Korony duńskie	1.73[illegible].000
Korony norweskie	1.420.000
Korony czeskie	287.000

Coś się psuje...

Grudziadz, 14 stycznia.

Z Moskwy donosza: Ogólne zdziwienie wywołał ogłoszony biuletyn o stanie zdrowia Trockiego, zalecający mu najmniej 2 miesięczny wypoczynek (!!) ze względu na „osłabiony stan jego zdrowia" po przebytej niedawno influenzie. W związku z tem przypuszczają, że urlop, udzielony w ten sposób Trockiemu, jest następstwem różnic poglądów, jakie ujawniły się między Trockim a centralnym komitetem.

(x-y) Tyle telegram.

Suchy a tak wiele mówiący. Postaramy sie go zanalizować.

W Rosji, już od dłuższego czasu, wrze walka w łonie komunistycznej partji. Ścierają się w niej dwa, agresywnie zwalczające się obozy.

Na czele skrajnego lewego obozu stoi osławiony Lejba Trocki, oczywiście żyd wypróbowanego autoramentu. „Prawicą" (umiarkowańszy odcień bolszewizmu) przewodzą **Zinowiew - Apfelbaum, Kamieniew - Rosenfeld i Stalin - Dugaszwili.**

Co jest tłem walki?

Choroba Lenina, cierpiącego na paraliż postępowy. Zinowjew (żyd), Kamieniew (żyd) i Stalin, to stare wierne druhy Lenina. Jeszcze za czasów caratu sztab ten z Leninem na czele rządził bolszewicką frakcją socjalistycznej partji.

Następnie ogromny wpływ tych ludzi okazał się przy formowaniu rządu sowjetów i komitetu III międzynarodówki (Komittern). Nie wszystkim wiadomo jest — iż ponad rządem sowjetów (Rada komisarzy ludowych, komitet wykonawczy zjazdu sowietów: wcik i komitern) stoi rosyjska partja komunistyczna R. K. P., a partją kieruje absolutystycznie „Polityczne biuro pracy („Politbiuro"). W tym biurze do ostatniej niemal chwili decydował Lenin wraz z swym trzygłowym sztabem. Od momentu atoli porażenia mózgu Lenina — władza przeszła niepodzielnie na Apfalbauma (Zinowjewa), Rozenfelda (Kamieniewa) i Stalina. To się nie podobało czupurnemu Lejbie Trockiemu, indae ira...

Wpływy Trockiego z każdym dniem malały. Trzygłowy sztab bezceremonjalnie powoływał przy pomocy fikcyjnych wyborów zaufanych ludzi do naczelnych organów partji.

Cała partja komunistyczna obecnie jest niczem innem, tylko organizacją szpiegującą niekomunistyczną większość ludności — pomimo to jednakże stale trafiają do komjaczejek „niepewne" z punktu widzenia komunistycznego jednostki. Przychodzą nowi ludzie i ci nowi ludzie też pragną władzy i burzą się przeciwko supremacji starej gwardji, która już nie imponuje tem bardziej, że jest pozbawiona autorytetu Lenina.

W tym stanie rzeczy na czele opozycji „żądającej demokratyzacji" organizacji komunistycznej stanął Trocki.

Pan Trocki zarzuca sztabowi dogorywającego Lenina ni mniej ni więcej tylko... biurokratyzm wyborczy. W głębi duszy zaś czuje straszny żal do swych towarzyszy iż on wielki Lejba, najwybitniejszy po Leninie mózg komunistyczny — musi podporządkować się Apfelbaumom, Rozenfeldom et consortes...

Trocki, który przez długie lata był mienszewikiem, stale jest na indeksie „Politbiura". Sztab Lenina nie może mu zapomnąć, iż w ostatnich latach, już jako bolszewik bardzo często stawał okoniem Leninowi, usiłując wycisnąć na bolszewiźmie swe indywidualne piętno semickie.

Trocki podjął się nielada walki. Porwał za sobą malkotentów bolszewickich, rozbił jedność czerwonej armji, której był najwyższym wodzem, wierząc w swą gwiazdę zwycięską.

Czy Trocki zajmie stanowisko Lenina? Bardzo wątpliwe. Na wypadek atoli zwycięstwa bolszewizm rosyjski przybrałby charakter terrorystyczny. Nowe strumienie krwi wytoczyłby ten najokrutniejszy siepacz, jakiego znają dzieje narodów świata.

Dla Polski zaś zwycięstwo Lejby Trockiego nic dobrego nie wróży.

Pan Trocki — jak to już niejednokrotnie dał dowody, postarałby się o zmiane kursu politycznego w stosunku do Polski. Nastałaby era wyrafinowanego szantażu dyplomatycznego, w czem żydowski mózg, żydowska inteligencja i żydowska psyche zawsze celują.

Stosunek Watykanu do Kwirynału.

Piśmiennictwo kościelne zostało wzbogacone nową publikacją ks. Nejmaka, traktującą o stosunku Namiestnika Chrystusowego do Rzymu. Z artykułu poniższego, będącego niejako sumarycznym streszczeniem i oceną tej pracy, szerszy ogół katolicki, wyrobi sobie pogląd w tej materji jasny i pewny, a nie oparty na najdziwaczniejszych dotychczas pogłoskach puszczanych przez koła wrogie kościołowi.

Redakcja.

Zabór Państwa Kościelnego, dokonany ostatecznie podczas pontyfikatu Piusa IX w 1870 r., cały szereg politycznych zawikłań, które się wówczas na tem tle wyłoniły, i wreszcie dobrowolne zamknięcie się Papieży w murach Watykanu na znak ustawicznego protestu wobec świata cywilizowanego przeciwko zbyt srogiej krzywdzie, wyrządzonej Stolicy Apostolskiej stały się powodem żywej dyskusji nie tylko w sferach katolickich, ale i wśród inowierców.

Prócz znanych prac, napisanych w swoim czasie w obronie patrimonji S. Petri przez słynnych katolickich historyków i uczonych prawników, liczne poważniejsze czasopisma całego niemal świata przez dłuższy czas były przepełnione rozmaitymi artykułami, poświęconymi sprawie świeckiej władzy Papieży. Z biegiem jednakże czasu sprawa ta poszła niejako w zapomnienie.

Szerszy ogół społeczeństwa przypominał sobie o niej tylko dorywczo, w czasie wstępowania na tron Piotrowy każdego z następców Piusa IX, snując za każdym razem najdziwaczniejsze w tym względzie przypuszczenia.

Tak naprzykład, w pierwszych latach panowania Piusa X prawie co tydzień ukazywały się w dziennikach ulotne wzmianki o tem, że Papież postanowił „zerwać z dotychczasową tradycją i polityką Watykanu w stosunku do Kwirynału" to znów niespodzianie rewelacje, podawane, niestety, częstokroć nawet przez pisma katolickie, iż Piusa X widziano przechadzającego się pieszo poza terytorjum Watykańskiem.

Tesame bezsensowe plotki, puszczane gorliwie w obieg przez wszechświatową masonerję, powtarzały się za panowania Benedykta XV, którego redaktor zgasłego przed dwoma laty „Narodu" widział pono na własne oczy w apartamentach Kwirynału, w gronie włoskiej rodziny królewskiej. Nie brak w tej sprawie aluzji i pod adresem obecnego Ojca św., mającego jakoby w kwestji rzymskiej, wedle opinji dzisiejszych polityków, pojęcia liberalne i tendencyjne kompromisowe.

Słowem od czasu do czasu, wypisują się na ten temat najśmieszniejsze androny, któremi wrogowie Kościoła usiłują z jednej strony nadać zaborowi Państwa Kościelnego charakter legalny, usuwający z góry jakiekolwiekbądź pretensje strony przeciwnej, z drugiej zaś protest Papieży, jako dobrowolnych więźniów, scharakteryzować w postaci małego nieporozumienia, wynikłego np. między proboszczem a kolatorem danej parafji.

Wszystkim tym fałszywym i zarazem tendencyjnie złośliwym pogłoskom daje druzgocącą odprawę ogłoszona niedawno drukiem świetna rozprawa ks. prałata Wacława Nejmaka p. t. „Dlaczego liczne Świątynie Miasta Wiecznego pozbawione są szczęścia oglądania w swych podwojach Namiestnika Chrystusowego" i trzeba bezstronnie, bez żadnej przesady przyznać, że jestto dzieło prawdziwie klasyczne zarówno co do głębokiej treści, jak i przepięknego stylu.

Szan. autor dzieli swą cenną pracę na dwie części: w pierwszej, operując żelazną logiką i spiżową argumentacją, udowadnia niezbicie konieczność zwrócenia Papieżowi wszystkich posiadłości, stanowiących własność Stolicy Apostolskiej; w drugiej zaś wytwornem i wprawnem piórem, w sposób naprawdę mistrzowski, kreśli wspaniały i rzewny obraz Papieża, jako więźnia Watykańskiego.

Z każdego wiersza wieje taka siła przekonania, taka moc ducha kapłańskiego, połączona z wybitnym talentem pisarskim, że na najzaciętszych wrogach Papiestwa przeczytanie tego nowego dzieła wywiera głębokie wrażenie.

Ks. Dr. Władysław Szmigielski.

Ustawa o naprawie skarbu i reformie walutowej.

Referat posła M. Kwiatkowskiego na piątkowym posiedzeniu Sejmu przy ustawie o naprawie skarbu i reformie waluty.

I.

Referat po przepracowaniu projektu w Komisji wygłosił poseł Kwiatkowski na plenum Sejmu. Referat ten informujący o szczegółach ustawy brzmiał w głównych punktach jak następuje:

Wysoka Izbo.! Projekt ustawy, którą Rząd przedłożył Sejmowi w sprawie sanacji Skarbu i który Komisja Skarbowa z pewnemi zmianami, poczynionemi w zgodzie z Rządem, przedłożył obecnie Wysokiej Izbie do uchwały, ma swoje uzasadnienie w niesłychanie trudnem położeniu Skarbu Państwa, i w bardzo ciężkiej sytuacji kraju, a dalej w charakterze tych czynności, których przeprowadzenia domaga się sytuacja Skarbu i kraju. Do podstawowych warunków dla powodzenia tych czynności należy w pierwszym rzędzie jednolitość i sprawność, warunki, które dadzą się tylko osiągnąć, jeżeli Rząd będzie je wykonywał z należytym autorytetem i bez wszystkich tych trudności i ograniczeń, jakie pierwotne przedłożenia rządowe usunąć pragnęło.

Otóż, aby Rząd z należytym autorytetem mógł wykonywać swoje zamierzenia, stała się konieczną zmiana formalna przedłożenia rządowego, wypracowana w porozumieniu z Rządem i powagami prawniczemi, które zaopinjowały, że w obecnej formie, w formie ustawy ramowej, objekcji konstytucyjnych niema i na Komisji Skarbowej z tego punktu widzenia żadnych objekcji też nie podnoszono. Niesłychanie trudne położenie skarbowe podkreślał pan Premjer w Komisji Skarbowej z całym naciskiem, a pozatem oświetla je widocznie i przekonywująco dla każdego kurs marki polskiej.

Rząd pragnie otrzymać możliwość wydatnego wyzyskania źródeł podatkowych, dotąd nie wyzyskanych jeszcze tak, jak tego położenie Skarbu państwa wymaga. Przykręcając śrubę podatkową bezwzględnie, możliwie najsilniej, Rząd widzi w tem także środek do walki z drożyzną szalejącą. Konieczność płacenia wysokich podatków wywołać winna większy popyt na markę polską i wpłynąć może nietylko na większą podaż walut w kraju, ale także na większą podaż artykułów pierwszej potrzeby. Możliwość do spełnienia tych zadań daje Rządowi punkt pierwszy przedłożonej ustawy. Pozatem Rząd pragnie wyzyskać wszelkie inne źródła, mogące zasilić Skarb, a więc przedewszystkiem cła, których stosowanie Rząd pragnie także regulować stosunki gospodarcze w dobie naprawy Skarbu. Dalej chodzi o sprzedaż niektórych mniejszych objektów przemysłowo-handlowych, przyczem podkreślić pragnąłbym, że chodzi wyłącznie o objekty przemysłowo-handlowe. W końcu Rząd pragnie osiągnąć cel swój przez otwarcie sobie rynku pożyczek wewnętrznych waloryzowanych, a jeżeli się to okaże możliwem, pożyczek na rynku zagranicznym, co jednak aktualnem być może dopiero wtenczas, jeżeli w międzyczasie dokonamy własnego potężnego wysiłku w kierunku sanacji Skarbu.

Zadań tych dotyczą punkty 1, 2, 5 i 6 przedłożenia. Zmniejszenia wydatków spodziewa się Rząd przez zastosowanie zasady oszczędności w gospodarce państwowej i przez zreformowanie skarbowości samorządowej. Do tych zamierzeń odnosi się punkt 3 i 4 przedłożenia. W obrębie tych zamierzeń jest także konieczna reorganizacja wszystkich państwowych lub od państwa zależnych instytucji finansowych. Liczba tych instytucji wynosi 13 i istnieje nietylko możliwość, ale wprost konieczność połączenia instytucji o pokrewnych celach i nadanie tym instytucjom i ich pracy takiego kierunku, aby służyły głównie polityce gospodarczej Państwa, co się dotychczas nie dzieje, albo, o ile się dzieje, to w bardzo niedoskonały sposób.

Wyłania się także kwestja uruchomienia kredytu długoterminowego w instytucjach kredytowych istniejących na podstawie ustaw. Możliwość do wykonania tych zamierzeń stwarza punkt 7.

Jeżeli omawiane co dopiero punkty dotyczą naprawy Skarbu, to następne punkty przedłożenia dotyczą reformy waluty i uregulowania przez Rząd wszystkich tych zagadnień, które z chwilą wprowadzenia nowego systemu pieniężnego stają się najwięcej palące, a więc ustalenie relacji marki polskiej do nowej jednostki monetarnej i przerachowanie na nową walutę zobowiązań publicznych i prywatno-prawnych oraz ustalenie sposobu i terminu ich spłat. W końcu konwersja i konsolidacja pożyczek i zobowiązań państwowych. Wreszcie na wniosek, zgłoszony w Komisji, dodano jednomyślnie punkt 13, który pragnie dać Rządowi większą możność do walki z lichwą towarową i pieniężną.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Maszyna drukarska zmniejsza druk marek.

Minister Grabski oświadczył, że zadłużenie skarbu w P. K. K. P. zmniejszyło się o 6,596 miljardów marek.

Na konferencji, jaka się odbyła u min. skarbu Grabskiego, w której wziął udział cały szereg wybitnych ekonomistów polskich, minister skarbu poddał rozpatrzeniu sprawy:

1. Pobieranie drugiej zaliczki na podatek majątkowy w wysokości 140 milj. fr. zł. od 20 stycznia do 20 marca br.; 2. wypuszczenia 8 proc. obligacji kolejowych, zwaloryzowanych na kapitał obrotowy i inwestycyjny dla kolei; 3. emisja bezprocentowych bonów złotych dodatkowych.

W toku obrad min. Grabski zawiadomił, że zadłużenie skarbu w PKKP. w dekadzie od 31. XII. 23 do 10. I. 24 r. zmniejszyło się o 6,596 miljardów marek, t. zn., że druk marek polskich zaczyna się już zmniejszać.

Niezwykle pomyślną wiadomość zebrani przyjęli z najwyższem uznaniem.

O frakcję polską w Sejmie gdańskim.

Prezes sejmowego koła polskiego dr. Moczyński, oświadczył w wywiadzie z przedstawicielami Agencji Wschodniej między innemi co następuje: Na posiedzeniu Koła polskiego, odbytem dnia 8 bm., zapadła jednomyślnie uchwała, aby **sprawę uznania grupy posłów polskich jako samodzielnej frakcji sejmowej** postawić na drodze formalnej w postaci odpowiedniego wniosku, jaki grupa polska przedłoży sejmowi.

Wniosek ten brzmi: „Sejm zechce uchwalić, co następuje: artykuł 3 regulaminu sejmowego zmienia się w ten sposób, iż zamiast liczby 7, ustala się liczbę 5. W ten sposób w drodze odpowiedniej zmiany regulaminu zostałyby załatwione formalne warunki **uznania koła polskiego jako frakcyj.** Koło polskie postanowi ten wniosek jako zasadniczy sposób załatwienia kwestji. W razie odrzucenia wniosków, Koło polskie zgłosi wniosek dodatkowy, wynikający z sytuacji.

Na zapytanie, jakie stanowisko zajmie Koło polskie wobec obecnego senatu w związku z wnioskiem komunistów, po uchwaleniu dotychczasowem senatowi votum nieufności, prezes dr. Nowaczyński oświadczył, iż Koło polskie wystąpi na plenum z deklaracją, **odmawiającą obecnemu senatowi poparcia klubu, jako nieodzowny warunek przejścia do współpracy pozytywnej**, zarówno z obecnym senatem, jak i ewentualnym jego następcą. Koło polskie stawia zmianę dotychczasowego stanowiska senatu w kierunku lojalnego i ścisłego przestrzegania traktatu wersalskiego i umów polsko-gdańskich. Na tej jedynie postawie Koło polskie gotowe jest zmienić swe stanowisko opozycyjne i współpracować z senatem.

Parlament francuski żąda ochrony przyjaciół Francji w Palatynacie.

Paryż, 12. 1. (Pat.) Deputowany de Maginot wniósł wczoraj w Izbie interpelację w sprawie zamordowania przywódcy separatystów w Spirze Heintzego. W interpelacji tej Maginot zapytuje, jakie środki przedsięweźmie rząd francuski w celu zagwarantowania bezpieczeństwa przyjaciołom Francji i pokoju.

Pierwsze kroki do porozumienia włosko-jugosłowiańskiego.

Wiedeń, 13. 1. (Pat.) „Neue Freie Presse" donosi z Rzymu: Sensacją dnia jest wiadomość o zawarciu porozumienia włosko-jugosłowiańskiego. Korespondent włoski otrzymał ze stron miarodajnych informacji, iż wiadomość powyższa jest istotnie prawdziwą. Nie można jednak jeszcze mówić o ostatecznem porozumieniu. Chociaż znaleziono drogę do porozumienia w kwestji Rieki, to jednak wiele innych spraw nie zostało jeszcze rozwiązanych.

Z Teatru.

„Głuszec".

Krotochwila w 3 aktach Stef. Krzywoszewskiego.
Reżys. M. Lenk.

Głuszec to taki ponoć ptak, który umie kochać się na ślepo, nie uprzytomniając sobie należycie w kim, co, gdzie i jak.

Oto mniej więcej założenie omawianej przezemnie krotochwili St. Krzywoszewskiego. —

Czyż jednak potrzeba było sięgać aż przykładów ze świata zoologicznego i alegorycznie przedstawić nam tę prawdę oczywistą i jasną jak dzień Boży?...

Mnie się wydaje, że nietylko głuszce zdolni są popełniać kapitalne głupstwa. Dwunożny osobnik bez względu na płeć sztukę warjackiego i logicznie nieraz nie dającego się ująć kochania posiada w tym samym stopniu, co sentymentalny głuszec. Wracajmy wszelako do naszej krotochwili. Tadeusz Pazurkiewicz połknął bakcyla miłosnego, mimo, iż jego zaawansowanie się w latach nie usprawiedliwia podobnego apetytu i to tem bardziej, że w tym wypadku zapłonął instynktownym afektu ku Stasi, swej siostrzenicy, która jak chce osnowa sztuki Krzywoszewskiego, uchodzi w oczach swego wuja za chłopca. —

Mistyfikacja ta z kolei potrzebna by bogaty wuj z Kaukazu, finansowo wspierał i spadek pozostawił jedynej latorośli, potomkowi rodu Pazurkiewiczów, czego by nie uczynił, gdyby Stasia była Stasią, a nie Staśkiem.

Oto kanwa, na której autor wyszywa całą swą koncepcję.

Szczerze mówiąc, historja cała grubo jest nieprzyjemna. —

Przez scenę przewija się dwóch podtatusiałych dziwaków i obnoszą się ze swoimi uczuciami jak kura z jajkiem. —

Możliwe, że to prawdziwe, ludzkie, ale czy wszystko, co ludzkie i prawdziwe, to zaraz takie budujące?

Nie, i dlatego finał sztuki Krzywoszewskiego, kiedy zaloty Tad. Pazurkiewicza będą miały epilog przed ołtarzem z podlotkiem Stasią, swą siostrzenicą, budzi uczucie podobne do tego, jak gdyby stary lampart połknął na sucho żywą, młodą panterkę. —

Sztuka Krzywoszewskiego tętni rytmem żywego djalogu, język posiada przedni, jest sceniczna, lekka, płynna i mieniąca się skrami szczerego humoru.

Te więc zalety, które powinny stanowić o powodzeniu sztuki, na naszej scenie nie posiadały żadnego waloru. —

Czy ogólne przemęczenie aktorów, czy też niedostateczna ilość prób, (w co skłonny jestem prędzej uwierzyć znając zdolność naszego zespołu do tytanicznych wysiłków), dość, że całość wypadła nie zbyt seledynowo i raziła takiemi niedociągnięciami, że co i raz wyłaziły gdzieś tandentne nici szytego pospiesznie ubrania na niedzielny szych. —

To memento dla naszego teatru chciałbym uwypuklić z intencją przysłużenia się dobru samej sprawy.

Teraz zabawię się w cenzurowane.

O p. Wł. Konarskim nietylko wróble ćwierkają na dachu, że jest aktorem w tego słowa pojęciu całkowitym, jeśli więc jego Pazurkiewicz nie wypadł tak, jakby nawet p. Konarski sobie życzył, to czyż winą może być człowieka, że włoży na siebie ubranie nie dopasowane do swej figury?

Wrażliwość, samopoczucie i umiejętność stosowania właściwego kryterium, nawet względem samego siebie u tego aktora tak wysoce inteligentnego, każe mu słów powyższych nie brać za urzędową złośliwość recenzenta. P. A. Kaszyn jako profesor był dobry, p. Ada Olańska nie stworzyła typu właściwego inteligentnemu środowisku; była zbyt gminna. P. Kostecka Stasię zagrała ładnie. Okazuje się, że p. Kostecka w rolach tego rodzaju jest nie do zastąpienia.

P. M. Łoziński w swej kreacji sumienny w każdym calu. P. Ant. Jożwicki jest aktorem, który na zjawiska świata zewnętrznego nie zamyka oczu, przez co, czerpiąc wzory z życia, jest aktorem stale się waloryzującym.

P. Ilcewicz i p. Weissowa dobranym byli duetem: p. Łaniewska i p. Norwidówna poprawne. (es.)

Elektrownie a podatek przemysłowy.

Państwowy podatek przemysłowy pobierano dawniej w postaci zasadniczego podatku tak zwanej „opłaty patentowej“, oraz podatku dodatkowego który pobierany był jako procentowy dodatek od zysków.

Sposób ten zmieniła Ustawa z dnia 14. V. 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 58 poz. 412) tak, ze płaci się tylko podatek do obrotu w wysokości 2 proc. Pobiera się coprawda jeszcze nadal opłaty za świadectwa (patentowe), ale tylko w charakterze zaliczek na podatek obrotowy. Oprócz tego wolno samorządom pobierać pół procentu dodatku na ten podatek państwowy.

Podług art. 56 Ustawy należą elektrownie — taksamo prywatne jako też komunalne — do przedsiębiorstw przemysłowych, obowiązanych do płacenia podatku przemysłowego, muszą więc wykupić świadectwo przemysłowe (patent) i płacić państwowy podatek przemysłowy.

Ministerstwo Skarbu, Departament Podatków (L. D. P. 1957/III/23 z 31. 12. 23) rozesłało do wszystkich Izb Skarbowych okólnik (nr. 27) następującej treści:

Wskutek memorjału, wniesionego przez Związek Elektrowni Polskich w Warszawie, Foksal 11, zarządza się odnośnie do elektrowni, należących do wyżej wspomnianego Związku co następuje:

1) Przewidziany w art. 50 ustawy z dnia 14. 5. 23 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 58 poz. 412) termin uiszczenia wpłat miesięcznych, przedłuża się na zasadzie art. 122 wspomnianej ustawy do dnia 25 każdego miesiąca.

2) Za obrót, celem obliczenia miesięcznych wpłat podatku przemysłowego, przyjmuje się ogólną sumę należności uwidocznioną w rachunkach, wystawionych konsumentom przez dane elektrownie za ten miesiąc, za który winien być uiszczony podatek.

Przykład: Elektrownia za miesiąc listopad 1923 r. wystawiła swoim konsumentom w grudniu 1923 r. rachunków na ogólną sumę 750 000 000 mk., którą przyjmuje się jako obrót za miesiąc listopad 1923 r., a podatek przypadający od sumy 750 000 000 mk. winien być wpłacony do 25 grudnia.

Za Ministra Skarbu:
(—) B. Markowski podsekretarz stanu.

Okólnik ten wyjaśnia kwestję która w Ustawie była rozmaicie interpretowana. Do Ustawy podatkowej wydane zostały trzy rozporządzenia wykonawcze zamieszczone w Dz. Ust. Nr. 67, poz. 522, w Nr. 69, poz. 545 i w Nr. 78, poz. 616.

Na mocy art. 3-go sa zwolnione od państwowego podatku przemysłowego (między innemi) „przedsiębiorstwa użyteczności publicznej prowadzone przez związki samorządowe w własnym zarządzie i na własny rachunek“. Ale do tych nie zalicza się elektrownie komunalne, ponieważ § 2 Rozporządzenia Wykonawczego Ministra Skarbu z 27. 6. 23 (Dz. Ust. Nr. 67, poz. 522) stanowi, iż wszelkie prowadzone przez związki samorządowe przedsiębiorstwa o charakterze zarobkowym podlegają opodatkowaniu.

Wiele komun — jak ogólnie wiadomo — nie opłaca podatku przemysłowego. Dla tego należy w nowym roku zaprowadzić porządek i nie zatrzymywać dochodów należących do Skarbu.

Z nową ustawą waloryzacyjną (Ustawa z dnia 8. 12. 23 o zastosowaniu stałej jednostki do obliczenia danin itd. — Dz. Ust. Nr. 127, poz. 1044) zaprowadzi większa liczba przedsiębiorstw, jak: elektrownie, gazownie, wodociągi itp. obliczanie ceny za prąd elektryczny, gaz i wodę w „stałej jednostce.“ Środek ten zapewni zakładom użyteczności publicznej zdrową gospodarkę i wybawi je z stałych kłopotów, zkąd brać pieniądze na węgiel itp. Najlepszy sposób wprowadzenia stałej jednostki polegać będzie na tem, że zakład w pierwszych dniach każdego miesiąca sprzedawać będzie „bony“ opiewające na pewną ilość „stałej jednostki“, a po ukończeniu odczytania liczników i zegarów (tj. około w połowie wszych dniach każdego miesiąca sprzedawać będzie „bonami“ danego zakładu.

Przy tej okazji należy podkreślić, że tylko elektrownie, będące członkami Związku Elektrowni Polskich (Warszawa Foksal 11) korzystają z ulgi opłacania podatku przemysłowego w wyżej wymieniony sposób, a zaś elektrowniom niezrzeszonym te ulgi nie przysługują.

Z Pomorza i Ks. Poznańskiego należą do Związku:

a) Chojnice Golub, Gródek, Grudziądz, Kościerzyna, Lubawa, Puck, Rutki, Stockimłyn, Toruń, Wąbrzeźno.

b) Bydgoszcz, Gniezno, Inowrocław, Leszno, Poznań i Wyrzysk (Nieżychowo),

O ile nam wiadomo, skreślił Związek Elektrowni Polskich kilka z powyższych elektrowni z powodu niepłacenia składek, jak np. w z. r. elektrownię w Jabłonowie.

Elektrownie powinny w własnym interesie zrozumieć, że wspólnemi siłami wywalczyć sobie mogą duże prawa i powinny dla tego koniecznie należeć do Związku Elektrowni Polskich.

ydzień Obrony Kresów Zachodn

Wieczór artystyczno-wokalny.

Podczas Tygodnia Obrony Kresów Zachodnich odbędzie się we wtorek, dnia 15-go bm. wieczorem o godz. 9 w kawiarni „Wielkopolance“ wieczór artystyczno-wokalny, przeplatany rzeczami poważnemi i wesołemi przy współudziale artystów sceny miejscowej pp. Janickie, Okrzańskiej, Popielewskiej, Woskowskiej Ilcewicza, Jóźwickiego, Olderowicza Stryckiego. Znana i ceniona orkiestra pod batutą kapelmistrza Wacława Kaczmarka wyśmienitym programem zapełni część wokalną. Szczegóły programu podamy jutro. Wzniosły cel wieczoru, którego dochód przeznaczony jest na Tydzień Obrony Kresów Zachodnich, jak i wielce urozmaicony program zbierze zapewne doborową publiczność miasta Grudziądza i okolicy.

Wiadomości bieżące.

Kalendarz: Wtorek Pawła I. pustel. Wschód słońca 8.7 zachód 4.12. Wschód księżyca 12,11, zachód 1.30.

—** **Pp. przedstawicieli władz cywilnych jak i wojskowych, duchowieństwa korporacji miejskich szkolnictwa i prasy, oraz wszystkich stowarzyszeń i organizacji** — zapraszam uprzejmie na godzinę 5 w dniu 15 bm. na salę posiedzeń Rady Miejskiej w Ratuszu I w sprawie omówienia obchodu rocznicy oswobodzenia Grudziądza. Uprasza sie o punktualne przybycie, ponieważ o godz. 6 odbędzie się w tej samej sali posiedzenie Czerwonego Krzyża.

Grudziądz, dnia 14 stycznia 1924 r.

Prezydent miasta (—) Włodek.

—** **TEATR MIEJSKI.** Dziś w poniedziałek przedstawienia niema.

We wtorek przedstawienie zniżkowe „Głuszca“ świetnej krotochwili Krzyworzewskiego, przyjętej przez publiczność na onegdajszej premjerze z ogromnem aplauzem. Zniżki ważne.

W **środę** przedstawienie zniżkowe „Dzwonka alarmowego“ wesołej farsy Hennequina.

W **czwartek** uroczyste przedstawienie staraniem Związku Obrony Kresów Zachodnich Odegraną zostanie sztuka z czasów rewolucji 1905 r. p. t. „Konstytucja“ B. Gorczyńskiego. — Ogromne zainteresowanie budzi w naszem mieście operetka, której próby odbywaja sie codziennie pod kierownictwem dyr. Langego i nowozaangażowanego reżysera p. Kopczyńskiego. W operetce „Nitouche“ bierze udział cały zespół artystyczny. Tytułową partję kreować będzie p. Woskowska. Inne role odgrywają pp. Kopczyński, Lange, Weissowa, Olańska, Burski, Popielewska, Okszańska, Jóźwicki, Ilcewicz i in. Orkiestra powiększoną Urzędników Izby Skarbowej i komunalnych dyrygować będzie p. Frank. Dyrekcja przygotowuje nowa wystawę dekoracyjną i kostjumową.

Ponieważ popyt na bilety jest dość raźny, przeto już teraz kasa przyjmuje zamówienia. — Początek przedstawień punktualnie o godz. 8. Po godz. 8 drzwi do sali bezwzględnie zostaną zamknięte. — Sprzedaż biletów u p. Wawrzyniaka, ul. Lipowa 3.

—** **Nauka w szkole kupieckiej dokształcającej** rozpoczni się w środę, dnia 16 bm. w Szkole Wydziałowej przy ul Trynkowej

—** **Z kroniki parafji grudziądzkiej za rok 1923.** Parafja grudziądzka, największa w diecezji chełmińskiej, licząca 35 000 dusz, dzieli się na trzy okręgi duszpasterstwa: przy kościele farnym św. Mikołaja 24 000 dusz przy kościele św. Krzyża 7 000 dusz i przy kościele Serca P. Jezusa w M. Tarpnie 4 000 dusz. W roku ubiegłym ochrzczono w całej parafji dzieci 1559 w tem dzieci z nieprawego łoża 148. Małżeństw kościelnych zawarto 308 — w tem mięszanych było 5. Wypadków śmierci było 817 — w tem dzieci do 14 roku 399. — Na łono kościoła katolickiego przeszło z wyznania ewangelickiego osób 21, z prawosławia osób 2 i z wyznania mojżeszowego 1. — Komunji św. wydzielono 125 000.

Ks. Dembek.

—** **Otwarcie Oddziału Ajencji Wschodniej.** Z dniem 6 bm. został otwarty Oddział Ajencji Wschodniej w Grudziądzu. W zakres działalności Ajencji wchodzi informowanie prasy o sytuacji politycznej i sfer przemysłowo-handlowych o sytuacji finansowej.

—** **Ważne dla bezrobotnych.** P. Urząd Pośrednictwa Pracy komunikuje nam: „Następny transport górników i robotników z powiatów grudziądzkiego, chełmińskiego i świeckiego odchodzi z Grudziądza do Poznania dnia 23 bm. Bliższych informacji udziela P. U. P. P. w Grudziądzu, ul. Klasztorna nr. 5.

—** **Ważne dla wyjeżdżających do Francji.** Urząd Emigracyjny wyjaśnia że wszyscy robotnicy przejeżdżający przez terytorjum niemieckie do Francji, Belgji, Holandji i Danji winni posiadać wizy konsulatu niemieckiego, gdyż w przeciwnym razie narażeni są na opłacanie podwójnych opłat. Wobec tego, że drogą tą wyjeżdża do pracy we Francji Belgji i Danji itd. wielu robotników polskich na zapotrzebowanie imienne, Min. Pracy i Opieki Społecznej uprasza o powiadomienie P. U. P. P., ażeby przy wydawaniu tym robotnikom zaświadczeń do starostw o ulgowe paszporty emigracyjne jednocześnie informowały robotników o konieczności wykupienia wizy konsulatu niemieckiego.

—** **Zaniechanie odbierania zdemobilizowanym mundurów.** Wobec niepowodzenia akcji odbierania przedmiotów umundurowania wojskowego od zdemob. żołnierzy, obecnie władze wojskowe zrezygnowały w tej akcji tembardziej, iż pociąga ona za sobą znaczne koszta dla skarbu państwa w postaci opłat pocztowych, powodując nieprodukcyjną korespondencję i zabierając wiele czasu organom wojskowym i cywilnym. Wskutek tego Min. spraw Wewnętrznych zarządziło, aby wojewodowie Rzplitej Polskiej polecili władzom administracyjnym zaniechania na przyszłość powyższej akcji względem żołnierzy zdemobilizowanych do końca 1922 r. W stosunku do żołnierzy, zwolnionych formalnie do rezerwy po wysłużeniu ustawowo określonego czasu służby w wojsku stałem obowiązują odnośne każdorazowe (przy zwolnieniu danego rocznika poborowego) wskazówki Min. Spraw Wojskowych, co do wypożyczania, oddania i odbioru od zwalnianych umundurowania. Zarządzenie powyższe w niczem nie narusza kwestji ścigania karno-sądowego (w myśl obowiązujących ustaw karnych) faktów sprzeniewierzenia przez zdemobilizowanych o ile wypadki takie zostaną ujawnione, lub dojdą do wiadomości władz urzędów i organów bezpieczeństwa.

—** **Na Pomorzu zwierzyna ginie od głodu.** Od jednego z myśliwych otrzymaliśmy wiadomość, że bardzo wiele zwierzyny uległo już śmierci godowej. Mianowicie w okolicy Zagórza widzieć można martwe kuropatwy i zające, a w innem miejscu sarny. Jestto najlepszy dowód, że o ile zwierzynie nie przyjdziemy w pomoc przez podrzucanie jej żywności, to spodziewać się możemy bardzo wielkiego spustoszenia wśród niej.

—** **Pokwitowanie i podziękowanie.** Na kościół Serca P. Jezusa w M. Tarpnie złożyli łaskawie w dalszym ciągu: pp. W. Korzeniewski T. A. 20 miljonów mk., adw. Wysocki 20 milj. mk., N. N. z wdzięczności za uzyskane zdrowie 15 miljonów mk. Pollevowie z okazji urodzin małego Czesława 10 milj. mk., Górski z Majungi (Madagaskar) 17 700 000 mk., Reich, Toruń 10 milj mk., Gonczerzewicz, zebrane na wieczorku u p. Sokołowskiej 10 074 000; Adamostwo Poszwińscy 5 milj.; N. N. 2 milj.; H. Kowalska 1 milj. N. N. 4 milj.; N. N. 2 500 000; Kurowski Cytadela 5 milj. mk.; Zabłocka 1 milj.; Gazler 1 milj. Jarzębski, Nowawieś 1 milj. mk., Baunach M. Tarpno 1 milj. Hassowa, Nowa Cerkiew 500 000 mk., N. N. Wielki Kobierzec na cześć św. Antoniego; Jeleńska M. Tarpno Obraz Matki B. Częstochowskiej, Kellasowa 5 m. płótna i 6 mtr. koronek; Firma „Strug“ 1 naręcznik dębowy. — Szanownym ofiarodawcom najszczersze składa podziękowanie i o dalsze ofiary wszystkie serca litościwe gorąco prosi

Ks. Dembek.

—** **Na ubogich m. Grudziądza** p. Jan Kapczyński złożył 10 miljonów mk. (Spóźnione.)

Ruch towarzystw.

—(rt.) **Walne roczne zebranie** Tow. Czerwonego Krzyża odbędzie się w Grudziądzu na sali obrad Rady Miejskiej dnia 15 stycznia 1924 r. o godz. 6 wiecz. Na porządku dziennym pomiędzy innymi sprawozdanie z rocznej działalności i wybór nowego zarządu. Ze względu na ważność obrad zarząd prosi o liczny udział członków.

Roczne Walne Zebranie Tow. gimn. „Sokół“ odbędzie się **w środę, 16. I. 24 r.** o godz. 8 wieczorem w sali Hotelu Warszawskiego. Wzywa się drużynę do licznego udziału **Czołem!** 7704 ZARZĄD

W czwartek, 17 stycznia r. b., w sali Hotelu Warszawskiego o godz. 7½ wieczorem odbędzie się **Zebranie Członków Tow. „Rozwój“** celem wyboru Zarządu.

Baczność Powstańcy i Wojacy: Zebranie miesięczne tow. odbędzie się dnia 15. bm. (wtorek) o godz. 7½ wiecz. w sali Hotelu Warszawskiego. Liczny udział pożądany. 8888

„Wydział Panien“ przy Czytelni dla Kobiet Dziś — w poniedziałek — uprasza się o jaknajliczniejszy udział członkiń na zebranie o godz. 7-ej wieczorem. Do zakomunikowania bardzo ważne sprawy. 8887 ZARZĄD.

Tow. Śpiewu „Lutnia“: Walne Zebranie Towarzystwa naszego odbędzie się **jutro we wtorek** o godz. 8-ej w Hotelu Kellas'a, ul. Wybickiego. Jaknajliczniejszy udział porządany 8685 ZARZĄD.

Z Pomorza.

—** **CHEŁMNO. (Dyktatura w handlu mąką).** Młynów w mieście i okolicy jest wiele, przybywają nawet nowe, jak firmy Chojnicki i Ska amerykański Buchholza przy ul. Toruńskiej, oddany będzie po naprawie wielki młyn w Płutowie ale mimo to mąka jest coraz droższa i ilość wymiału coraz mniejsza, albowiem młyn firmy Meseck-Schultze głównie dyktuje dowolne ceny zazwyczaj nie będące w należytym stosunku do normy godziwego zysku. W związku z tem ceny chleba względnie waga ulegają kolejnym zmianom na niekorzyść spożywców i to znacznie szybciejszym niż dawniej, gdy istniała udziałowa spółka piekarska „Zgoda“ przez sfery robotnicze prowadzona a obecnie zlikwidowana.

(Kino dla młodzieży.) Ponieważ miejscowy kinoteatr marnie urządzony wyświetla filmy nieszczególnej wartości, przeto dla młodzieży i sfer wojskowych zostanie otwarte w gimnazjum naukowo-popularne kino staraniem dyrekcji gimnazjum i sfer wojskowych dla młodzieży i wojskowości.

—** **TORUŃ. (Amatorzy klamek pod kluczem).** Od kilku tygodni powtarzały się bardzo częste wypadki kradzieży klamek mosiężnych i bronzowych. Po dłuższej obserwacji wykryto nareszcie sprawców w osobach Gumowskiego, Trawińskiego i Dzielickiego.

(Pożar.) W domu przy ul. Warszawskiej 12 wybuchł onegdaj ogień. Po przybyciu straży pożarnej zastano palącą się podłogę na poddaszu 4 piętra. Pożar wybuchł na skutek nieostrożności. Szybkie ugaszenie ognia uchroniło właściciela domu przed większemi stratami.

(Wojownicza rodzina.) Przed kilkoma dniami miał miejsce niezwykły zwłaszcza w miastach, wypadek. Synalek pewnego mieszkańca przy szosie Chełmińskiej od dłuższego czasu opuszczał lekcje w szkole wskutek czego władza szkolna zawezwała policję celem doprowadzenia opornego. Gdy zjawił się posterunkowy u rodziców ucznia stawili ci czynny opór. Ojciec uzbroił się w kawał drewna a matka przygotowała miednicę wrzącej wody zmuszając posterunkowego do ustąpienia. Sprawa będzie miała epilog przed forum Izby karnej.

—** **KOWALEWO. (Starania o kuchnię ludową.)** Miasto Kowalewo wszelkiemi siłami stara się o urządzenie Kuchni Ludowej dla najuboższych Ostatnio urządzona na ten cel kwesta przyniosła dość pokaźne wyniki, tak że spodziewać się można otwarcia kuchni ludowej w najbliższych dniach.

—** **TCZEW. (Nieszczęśliwy wypadek.)** Pociąg najechał na dworcu pewnego żołnierza zajętego uprzątaniem śniegu i połamał mu obie nogi. Nieszczęśliwego przewieziono do zakładu św. Wincentego.

(Odznaczenie.) Mistrza piekarskiego p. Celestyna Weisnera w Tczewie z okazji jego 25-letniego jubileuszu pracy zawodowej mianowała Izba Rzemieślnicza w Grudziądzu mistrzem honorowym. P. starosta Dytkiewicz w obecności cechu piekarskiego wręczył p. W. odnośny dyplom.

—** **CHOJNICE. (Wyrodny syn.)** Z braku chęci do lepszego zajęcia niejaki J. z Chojnic skradł ojcu swemu futro i następnie sprzedał je w Grudziądzu za 210 miljonów marek. Kwotę tę w podejrzanem towarzystwie przehulał w ciągu tygodnia. Gdy jednak kieszenie zaczęły świecić pustkami, uznał za dobre wrócić do Chojnic, gdzie przyjęty został przez policję. Futro odnaleziono i zwrócono właścicielowi.

—** **KARTUZY. (Ogień w gmachu sądowym.)** Przed kilku dniami w gmachu sądowym w Kartuzach wybuchł pożar, który byłby napewno przybrał groźniejsze rozmiary, gdyby go nie był w czas spostrzegł przechodzący ulicą sędzia powiatowy p. Dr. Pobłocki, który natychmiast zaalarmował straż pożarną. Ogień wybuchł na strychu w niewytłomaczony dotąd sposób i wypalił nad sufitem sali posiedzeń sądowych dość wielką dziurę w podłodze. Przypuszczenia co do powstania pożaru są różne.

—** **PIOTROWICE. (Wybuch dynamitu.)** W sobotę dn. 5 bm. po południu w kopalni „Anzelm“ w Piotrowicach na Górnym Śląsku nastąpił wybuch 250 kilogramów dynamitu wskutek którego poniosło 4 ludzi śmierć na miejscu.

—** **WARSZAWA (Obława na spekulantów pieniężnych.)** Władze policyjne dokonały onegdaj rewizji u obecnych w cukierni Udziałowej. W wyniku rewizji zabrano u 150 osób akcje wartości kilkuset miljardów.

—** **KRAKÓW. (Poseł Witos właścicielem folwarku.)** W Krakowie rozeszły się pogłoski, że były prezydent ministrów, Witos, kupił za pośrednictwem jednego ze swych przyjaciół folwark od barona Goetza Okocimskiego, znanego właściciela browaru w okolicach Brzeska na sumę 80 000 dolarów.

Sprawy społeczno-gospodarcze.

Handel zagraniczny.

W roku ubiegłym bilans handlu zagranicznego Polski kształtował się wybitnie czynnie. Czynny bilans handlowy nie odgrywa wprawdzie tej dodatniej roli w życiu gospodarczem Polski, jaka powinien odgrywać, gdyż obywatele państwa uciekając do marki polskiej lokują swoje oszczędności w walutach obcych, wycofując je z obiegu. Wskutek tego na rynku wewnętrznym odczuwa się brak walut pełnowartościowych. Według danych urzędowych Głównego Urzędu Statystycznego wywóz w październiku r. ub. wynosił 87,6 miljonów franków złotych, zaś przywóz 89,2 miljonów fr. złotych Są to wprawdzie dane tymczasowe, wykazują jednak że przywóz przedstawia nieco większą wartość, niż wywóz, podczas gdy w październiku r. ub wywóz stanowił 113 zaś wywóz 80,5 milj. franków złotych.

Otwarcie wystawy przemysłowej w Bydgoszczy.

W dniu przedwczorajszym odbyło się tutaj w gmachu Izby Przemysłowo-Handlowej uroczyste otwarcie i poświęcenie stałej okręgowej Wystawy Wzorów Przemysłowych. W sześciu wielkich salach pomieszczone zostały eksponaty około 100 przedsiębiorstw przemysłowych Wiceprezydent Izby p. inż. Czarliński dokonał otwarcia wystawy w obecności przedstawicieli władz cywilnych i wojskowych oraz przedstawicieli przemysłu i handlu Odczytano telegramy gratulacyjne, poczem ks. dziekan Malczewski dokonał poświęcenia wystawy. Wieczorem odbył sie z okazji otwarcia wystawy raut u prezydenta miasta p. Śliwińskiego.

Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz.
Redaktor odpowiedzialny Ludwik Łydko

Hotel Dworcowy

W środę, dnia 16. I. r. b.

kiszki z kapustą

O liczny udz al uprasza [8886
Franciszek Semrau.

KINO APOLLO VARIETE

Dziś i dni następne:

Ofiara Czarnej Magji

w 8 aktach.

7721

Żądajcie bezpłatnie!

Przyślijcie nam kartkę pocztową ze swym adresem, a wzamian otrzymacie zupełnie bezpłatnie ilustrowany katalog wszelkiego rodzaju wykwintnych wyrobów sukiennych i manufaktury, niezbędnych w każdym domu. W ten sposób zapoznacie się szczegółowo z najlepszymi wyrobami pierwszorzędnych fabryk i Tow. Akc. i przekonacie się, jaka olbrzymia różnica jest między naszemi cenami fabrycznemi, a cenami w Waszej miejscowości.

Adresujcie: [7716

Dom towarowy »PRODUKCJA«
Białystok, składy fabryczne.

7391

Hurtownia Towarów Krótkich

St. Poćwiardowski i S-KA

Telefon 1062 — Bydgoszcz • ul. Długa 26 — Telefon 1062

rękawiczki, pończochy, skarpety — **wełna** — krawaty, kołnierzyki, szelki — **bawełna** — jedwabie do szycia, bawełn czka DMC., bawełniczka krajowa — **nici** — koronki, wstążki, taśmy

oraz wszelkie inne artykuły. drobne w wielkim wyborze stale na składzie.

Sprzedaże

Do sprzedania
3 łóżka,
4 krzesła, stół, szafa do ubrań i całe urządzenie r. eźnickie Kościuszki 5, II p pr.

Dwa łóżka
i inne rzeczy do sprzed. ul. Toruńska 12, III l.

Kupno

PŁACIMY
najwyższe ceny
za surowe skórki 7688
lisie kunie tchórze
Berliner Pelzvertrieb
GDAŃSK,
Breitgasse 121, I

Posady

Biegła maszynistka **poszukuje posady.** Zgł. do Gł. Pom. pod 8580

7720 **Potrzebna**
krawcowa w dom
do szycia dziecięcej bielizny i przeróbek. Zgl pomiędzy godz 2 a 3-cią ul. Kwiatowa 28, I. p.

Zdolna krawcowa 8881
poszukuje pracy.
ul. Koszarowa nr. 12.

Mieszkania

Pokój umebl.
do wynajęcia
Kościuszki 14 part. l.

Dwa dobrze umeblow.
pokoje
do wynajęcia od zaraz Słowackiego 4 I na pr.

Mieszkania
najmniej 5 pokoji
z przynależytościami
poszukuje
w śródmieściu za dobrem wyn. grodz. Ewlt **oddam w zamian 4 pokoje.** Łask. zgłosz. pod nr. 7719 do Głosu Pom.

Różne

Oddaje się w dzierżawę
budynek po szkole
w ładn. okolicy położony, pozatem 1½ morg ziemi ornej i sad owocowy. Wiadom. u
S. Jabłonowskiego
w Nowych - Marzach,
pow. świecki. [8852

Przybłąkał się **wyżeł.**
Do odebrania w trzech dniach ul. Kalinkowa nr. 40, I p. pr. [8884

Stemple-Druki
Wł. Kulerski
Grudziądz, Pańska 19
Materjały piśmienne

Przy zakupie emulsji zważaj na znak ochronny!

Przy cierpieniach serca, nerwów i reumatyzmu używać winien każdy kąpieli kwasowęglowych

„ALAMA"

Wytwórcy:
Bracia Machalla T. A. w Poznaniu

Do nabycia we wszystkich aptekach i drogerjach.

REMONT
wszelkich maszyn
rolniczych i przemysłowych wykonujemy szybko, tanio i prawidłowo.

Specjalność:
Wiercenie cylindrów na miejscu postoju maszyn. Wykwalifikowani monterzy są każdego czasu do dyspozycji.

Centrala Pługów Parowych
T. z o. p.
Fabryka Maszyn, Poznań
Biura: ul. Piotra Wawrzyniaka nr. 28/30.
Fabryka: ul. Wawrzyńca 36.
Telef. 2121. Telef. 4152.
Adres telegr.: „Centropług" [7718

Wojskowy Rejonowy Zakład Gospodarczy zakupi bezpośrednio od producentów jak i mniejszych rolników tutejszego Rejonu sposobem odręcznym lub kupieckim każdą ilość.

żyta, pszenicy, jęczmienia, grochu polnego jadalnego, fasoli (szabli), cebuli, kaszy, poczawszy od 100 kg. wzwyż.

Ceny należy oferować loco i franco magazyny Rejonowego Zakładu Gospodarczego w Grudziądzu przy ulicy Prowiantowej, przy rampie wojskowej w Tuszewie (b. park miotaczy min) przyczem ew. wyładowanie towaru z wagonu ponosi Zarząd Wojskowy.

Zapłata następuje zaraz po odbiorze towaru po cenach rynkowych, względnie giełdowych poznańskich, zależnie od oferty

Odbiór odbywać się będzie w Rejonowym Zakładzie Gospodarczym przy ul. Prowiantowej wzgl. na Minowcu, codziennie w godzinach urzędowych od 8 godziny rano do 15 popołudniu.

Oferty należy składać do Kier. Rej. Intendentury w Grudziądzu, względnie do Rejonowego Zakładu Gospodarczego w Grudziądzu.

7151) **Kierownik Rejonu Intendentury w Grudziądzu.**

Kaźdą ilość

WEŁNY OWCZEJ

(niepranej) po najwyższych cenach dziennych
na podstawie stałej waluty
kupuje
SPÓŁKA AKCYJNA
„ROLA"
w Poznaniu, św. Marcin 48.
Tel. nr. 2895 i 2896. Adr. telegr. „Rola Poznań." 7751

Mam zapotrzebowanie na większą ilość
drzewa opałowego
w szczapach
(tylko w partjach wagonowych.
Łask. zgłosz. upr. się skierować pod adr.:
„ZBOŻOWIEC", ŻNIN.
Telefon 45. [7717

Fabryka pończoch

Łucjan Stetkiewicz 7709
Groblowa Grudziądz Plac kapielowy
po przerwie świątecznej oflaruje
pończochy makko, jedwabne, wełniane, wełniano-jedwabne
w wielkim wyborze
Dla pp. Kupców odpowiedni rabat

SŁOMĘ ŻYTNIĄ
kupujemy
we wszelkich ilościach
Wielkopolska Papiernia T. A.
Bydgoszcz, Gdańska 19, Tel. 1149 7038

Szmaty, jutę stary papier
kupujemy
we wszelkich ilościach
Wielkopolska Papiernia T. A.
Bydgoszcz, Gdańska 19. Tel. 1149.
7037

Miłe, zajmujące i pożyteczne

KSIĄŻKI

1. **Wielki Król,** powieść dziejowa z czas. w Stefana Batorego — Aleksandry Lesniewskiej . . . . . . **800 000 M.**
2. **Historja o Janaszu Korczaku,** — J. Ign. Kraszewskiego z czasów Jana Sobieskiego . . . . **800 000 M.**
3. **Dwa Skarby,** powieść z życia Polaków w Ameryce — F. Rogali . . **600 000 M.**
4. **Oblężenie twierdzy Grudziądzkiej,** powieść Bergla . . **100 000 M.**
5. **Z mych wrażeń wojennych,** — Ks. prob. Łęgi . . . . **300 000 M.**
6. **Rachunki Rolnika-Praktyka** przez M Pacoszyńskiego, zaprzysiężonego rewizora ksiąg, autora wielu prac rolniczo handlowych **500 000 M.**

Za porto i opakowanie obliczamy 50,000 mk.

Powieści te wzgl. opisy nabyć można bezpośrednio w „wydziale wydawniczym" lub za zaliczką pocztową z dołączeniem kosztów przesyłki i opakowania.

Drukarnia Pomorska
Tel. 50 i 51. *Wydział Wydawniczy* Tel. 50 i 51.
GRUDZIĄDZ (Pom.) Groblowa 27/29

Kupuję wszelkie ilości:
żyta, pszenicy, jęczmienia, owsa, peluszki, wyki, grochu.
Zakup i odbiór odbywa się na magazynach moich przy natychmiastowej zapłacie po cenach dziennych.
Paweł Witkowski, Grudziądz
Plac 23-go Stycznia 4/5. Telefon 28 i 352

Górnośląski
Węgiel
kostka orzech
koks hutniczy, 7683
brykiety z węgla kamiennego
suche drzewo szczapowe
wprost w dom poleca każdego czasu
Pomorska Centrala
Opałowa i Budowlana Groblowa nr. 19.

Baczność! Baczność!
Każdą większą i mniejszą ilość
żelaza
każdego rodzaju jako i
szyny, żelazo lane i kute, metale, szmaty, papier i szkło kupuje i płaci ceny najwyższe.
KABĄTEK, Grudziądz
8312 Plac 23 Stycznia. Telefon 92.

Nauczycielka
egzaminowana, muzykalna (fortep.) z konserwacją francuską i niem. do 9 letn. chłopca i 8 letn. dziewczynki **potrzebna** od zaraz lub później. Zgł. z podan. wa runków przy wolnem utrzym. przyjmuje
A. Piasecka, Gniew (Pomorze).

Stary ołów
kupuje
Drukarnia Pomorska.

Wysoką prowizję 7647
za wskazanie odbiorcy wzgl. pośrednictwo przy sprzedaży **massyn stolarskich i tartacznych** płaci poważna wytwórnia tychże maszyn
Bliższe szczegóły pod **„H. G. 9022"** przez Biuro ogłoszeń Tow. Akc. **„Reklama Polska"** Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr. 6.